

Sygn. akt IV KK 432/20

POSTANOWIENIE

Dnia 4 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 4 listopada 2020 r.
sprawy **Z. W.**
skazanego z art. 178a § 4 k.k.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 6 marca 2020 r., sygn. akt IX Ka (...)
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w K.
z dnia 15 maja 2019 r., sygn. akt IX K (...)

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego Z.W. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 maja 2019 r., sygn. akt IX K (...), Sąd Rejonowy w K. uznał oskarżonego Z. W. za winnego tego, że w dniu 15 października 2017 r. w miejscowości P., gm. S, powiat k., woj. (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości (I badanie - 1,42 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, II badanie - 1,45 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu) prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny marki C. o nr rej. [...], tj. występku z art. 178a § 1 k.k., za co wymierzył mu karę grzywny w wysokości 120 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych. Nadto, Sąd I instancji orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów

mechanicznych na okres 4 lat, świadczenie pieniężne w kwocie 5.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej oraz zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym opłatę.

Po rozpoznaniu apelacji prokuratora i obrońcy oskarżonego Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 6 marca 2020 r., sygn. akt IX Ka (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że ustalił iż zarzucanego przestępstwa oskarżony dopuścił się w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo w sprawie IX K (...) Sądu Rejonowego w K. i czyn ten zakwalifikował jako przestępstwo z art. 178a § 4 k.k., za które wymierzył mu karę 4 miesiące pozbawienia wolności. Nadto, Sąd odwoławczy orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych dożywotnio, zasądził od niego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w wysokości 10 000 zł oraz zwolnił go od ponoszenia kosztów sądowych za obie instancje.

Kasację od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w K. wniósł obrońca skazanego. Zaskarżył ww. orzeczenie w całości i zarzucił

„1) rażące naruszenie prawa materialnego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 178a § 4 k.k. poprzez jego błędne zastosowanie przy przypisaniu oskarżonemu kwalifikacji prawnej za czyn przypisywany oskarżonemu, podczas gdy zachowanie oskarżonego wypełniało co najwyżej przesłanki czynu z art. 178a § 1 k.k., co skutkowało zastosowaniem nieprawidłowej kwalifikacji prawnej;

2) rażące naruszenie prawa materialnego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 178a § 1 k.k. poprzez jego błędne zastosowanie przy ocenie zachowania oskarżonego, podczas gdy zgodnie z poczynionymi przez Sąd Okręgowy w K. ustaleniami faktycznymi oskarżony prowadził samochód po drodze gminnej która faktycznie nie istnieje i nie jest użytkowana, nie jest tam prowadzony ruch lądowy, co skutkowało błędnym przyjęciem, że zachodzą znamiona przestępstwa z art. 178a k.k.”.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy w K. wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego okazała się oczywiście bezzasadna, co skutkowało oddaleniem jej na posiedzeniu, wyznaczonym w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie wspomnieć wypada, że aby kasacja zdołała skutecznie wzruszyć prawomocne orzeczenie Sądu II instancji musi wskazywać na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 k.p.k. albo innego rażącego naruszenia prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Kasacja nie może być natomiast wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary. Nie można w niej podnosić zarzutów typowych dla postępowania apelacyjnego, kwestionujących orzeczenie pierwszoinstancyjne. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy w toku postępowania odwoławczego dojdzie do tzw. "efektu przeniesienia", czyli zaabsorbowania do orzeczenia sądu ad quem uchybień popełnionych przez sąd pierwszej instancji. To sprawia, że kontrolą kasacyjną objęte są kwestie wyłącznie prawne, zawężone do kategorii uchybień wymienionych w art. 523 § 1 k.p.k., popełnionych przez organ odwoławczy, a specyfika i wyjątkowość postępowania kasacyjnego nie pozwala na prowadzenie dublującej, "trzecioinstancyjnej" kontroli orzeczenia sądu pierwszej instancji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2019 r., IV KK 694/18).

O oczywistej bezzasadności kasacji mówi się natomiast wówczas, gdy zarzuty w niej podniesione zostały sformułowane wadliwie albo co prawda technicznie prawidłowo, jednak już ich pobieżna, ogólna ocena wskazuje, że są nietrafne, a zawarta w nich argumentacja nie ma szans na powodzenie, tj. na skuteczne podważenie rozstrzygnięcia Sądu II instancji.

Odnosząc przedstawione powyższej uwagi o charakterze ogólnym do niniejszej sprawy uznać należy, że właśnie taka oczywiście bezzasadna kasacja wniesiona została w przedmiotowej sprawie przez obrońcę skazanego Z. W.. Nie inaczej należało ocenić bowiem zarzut pierwszy kasacji, wskazujący na uchybienie Sądu odwoławczego, którego Sąd ad quem miał dopuścić się poprzez rażące naruszenie prawa materialnego - art. 178a § 4 k.k., polegające na przypisaniu

oskarżonemu czynu wypełniającego dyspozycję ww. normy prawnej, podczas, gdy zdaniem obrony, zachowanie Z. W. wypełniało co najwyżej przesłanki czynu z art. 178a § 1 k.k. obrońca skazanego poszukiwał uzasadnienia ww. zarzutu w argumentacji, że Sąd odwoławczy uwzględniając apelację oskarżyciela publicznego i wydając wyrok reformatoryjny w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu, błędnie zakwalifikował zachowanie Z. W. z art. 178a § 4 k.k., podczas gdy uprzednie skazanie ww. wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 22 grudnia 2015 r., sygn. akt IX K (...), w chwili orzekania uległo już zatarciu z mocy prawa.

Odnosząc się do niniejszego zarzutu wskazać należy, że przyczyną zmiany kwalifikacji prawnej czynu przypisanego Z. W., wbrew zarzutowi skarżącego, nie był fakt uprzedniego prawomocnego skazania Z. W. za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, ale dopuszczenie się przez niego popełnienia występku z art. 178a § 1 k.k. w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo.

Powyższe jednoznacznie wynika z treści uzasadnienia Sądu II instancji. Sąd ten na str. 4 uzasadnienia, rozpoznając zarzut apelacji prokuratora, wyraźnie wskazał, że jakkolwiek bezspornym pozostaje fakt, że w dacie orzekania przez Sąd I instancji uprzednie skazanie Z. W. wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 22 grudnia 2015 r., sygn. akt IX K (...), uległo zatarciu z mocy prawa, to jednak przestępstwo to popełnione zostało w czasie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, który ustał dopiero w dniu 5 października 2018 r. i ta właśnie okoliczność była czynnikiem determinującym konieczność modyfikacji kwalifikacji prawnej czynu i skazania Z. W. za występki z art. 178a § 4 k.k.

Sąd Najwyższy przedstawioną powyżej argumentację Sądu II instancji w pełni aprobuje. Przypomnieć bowiem należy, że przeszkodą do przyjęcia wobec sprawcy, któremu zarzucono prowadzenie w stanie nietrzeźwości pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym surowszej odpowiedzialności karnej z art. 178a § 4 k.k., jest fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178a § 4 k.k., zaistniały w dacie wyrokowania co do popełnienia czynu określonego w art. 178a §

1 k.k., również wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania. Do przyjęcia wspomnianej surowszej odpowiedzialności nie stanowi natomiast przeszkody zatarcie w dacie wyrokowania skazania, którego częścią było orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, jeżeli będący przedmiotem osądu czyn określony w art. 178a § 1 k.k. został popełniony w okresie obowiązywania tego zakazu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2018 r., III KK 36/18, również wyrok SN z dnia 20 lipca 2017 r., IV KK 31/17, LEX nr 2334890; wyrok SN z dnia 4 grudnia 2014 r., III KK 381/14, LEX nr 1621350).

Odpowiedzialności karnej z art. 178a § 4 k.k. podlega bowiem nie tylko sprawca, który w czasie popełnienia czynu o którym mowa w § 1 wskazanego przepisu - a więc gdy prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnych lub powietrznym będąc w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego - był już uprzednio karany (prawomocnie skazany) za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwo określone w art. 173, 174, 177 lub art. 355 § 2 k.k. popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, ale także, gdy czynu określonego w § 1 dopuścił się w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo. W związku z użyciem przez ustawodawcę spójnika "albo", dla wyczerpania znamion przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k., wystarczające jest spełnienie jednego z zachowań wyrażonych w tym przepisie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2020 r., V KK 580/19).

Jakkolwiek zatem na gruncie przedmiotowej sprawy w momencie wydania orzeczenia skazującego nastąpiło zatarcie skazania wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 22 grudnia 2015 r., sygn. akt IX K (...), to nie ulega wątpliwości, że oskarżony Z. W. popełnił przedmiotowy występki w dniu 15 października 2017 r., a zatem w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 22 grudnia 2015 r., sygn. akt IX K (...), który ustał w dniu 5 października 2018 r. To sprawiło, że została spełniona jedna z dwóch przewidzianych w treści art. 178a § 4 k.k.

przesłanek warunkujących przyjęcie surowszej odpowiedzialności karnej na podstawie tego przepisu.

Jako równie oczywiście bezzasadny ocenić trzeba było także drugi z powołanych w kasacji zarzutów, dotyczący obrazu prawa materialnego - art. 178a § 1 k.k. Po pierwsze, nie sposób nie zauważyć, że autor kasacji formułując jej zarzuty, popadł w sprzeczność. Z jednej strony, zarzucając obrazę prawa materialnego w postaci art. 178a § 4 k.k. wskazał, że „zachowanie oskarżonego wypełniało co najwyżej przesłanki z art. 178a § 1 k.k.”; z drugiej strony, formułując zarzut 2 kasacji wskazał, że zachowanie Z. W. nie wypełniało znamion czynu z art. 178a § 1 k.k., z uwagi na brak spełnienia przesłanki prowadzenia pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym.

Po drugie, zważyć wypada, że powyższy zarzut został wadliwie skonstruowany. Jego adresatem w takim kształcie, jaki przybrał w kasacji, może być jedynie Sąd I instancji. Co istotne, zarzut ten stanowi powielenie zarzutu apelacji obrońcy oskarżonego i został przez Sąd odwoławczy należycie rozpoznany w toku kontroli instancyjnej, co znalazło odzwierciedlenie na str. 3 uzasadnienia. Sąd ad quem wskazał, że droga, na której doszło do zatrzymania oskarżonego ma status drogi gminnej, co okazało się wystarczające do przyjęcia odpowiedzialności karnej oskarżonego. Wreszcie, co równie istotne, wskazać należy, że ww. zarzut tylko pozornie dotyczy obrazu prawa materialnego. Kwestionując status drogi, po której poruszał się oskarżony, skarżący de facto ponawia próbę podważenia dokonanych w sprawie przez Sąd I instancji, a zaaprobowanych przez Sąd odwoławczy ustaleń faktycznych, co jest niedopuszczalne na etapie postępowania kasacyjnego. Kasacja jako nadzwyczajny środek zaskarżenia nie może opierać się bowiem na zarzutach błędnej oceny poszczególnych dowodów czy błędów w ustaleniach faktycznych. Funkcją Sądu kasacyjnego jest eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych z rażącym naruszeniem prawa, co potwierdza, że Sąd Najwyższy rozpoznający kasację jest sądem prawa, a nie sądem faktu. Sąd Najwyższy nie jest sądem odwoławczym kolejnej instancji i nie może dublować kontroli instancyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2015 r., II KK 39/15).

Podsumowując poczynione powyżej rozważania, należy stwierdzić, że przeprowadzona w przedmiotowej sprawie kontrola instancyjna została przeprowadzona rzetelnie, a rozstrzygnięcie Sądu odwoławczego zostało rzeczowo i właściwie umotywowane. Sąd odwoławczy w sposób prawidłowy, wystarczająco szczegółowy i jednocześnie w pełni przekonujący uzasadnił swoją decyzję o konieczności modyfikacji kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu i zakwalifikowania zachowania Z. W. jako występku z art. 178a § 4 k.k. Powyższe przesądziło o oczywistej bezzasadności powołanych w kasacji obrońcy skazanego zarzutów.

Nie znajdując podstaw do zwolnienia skazanego do kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, Sąd Najwyższy obciążył go tymi kosztami.

Mając na uwadze powyższe należało orzec jak w sentencji.